

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

16.03.2016

м. Івано-Франківськ

01.1-07/13

ПАТ «Івано-Франківськгаз»

вул. Ленкавського, 20,

м. Івано-Франківськ, 76010

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень і розслідувань від 15.03.2016 № 39 щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які містяться в діях публічного акціонерного товариства «Івано-Франківськгаз» (вул. Ленкавського, 20, м. Івано-Франківськ, 76010, ідентифікаційний код - 03361046, надалі –Товариство, ПАТ «Івано-Франківськгаз»), встановила.

До територіального відділення 19 січня 2016 року надійшла скарга гр. А. Бачмаги (вул. Вовчинецька, 167/76, м. Івано-Франківськ, надалі - Заявник) з приводу неправомірних, на його думку, дій ПАТ «Івано-Франківськгаз», Товариство) при наданні послуг з газопостачання, зокрема, в частині нарахування плати за спожитий газ.

Відносини між газопостачальними підприємствами, газорозподільними підприємствами та фізичними особами (населенням) – споживачами газу у 2015 році регулювались Правилами надання населенню послуг з газопостачання, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.1999 № 2246 (далі – Правила).

Згідно Правил:

- газорозподільне підприємство - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює транспортування природного газу газорозподільними мережами безпосередньо споживачам, у власності чи в користуванні якого перебувають газорозподільні мережі та інші виробничі об'єкти та який здійснює щодо них функції з оперативно-технологічного управління;

- газопостачальне підприємство - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює постачання природного газу безпосередньо споживачам згідно з укладеними договорами;

- газопостачання - послуга, яка передбачає реалізацію природного газу шляхом транспортування його до споживача.

Протягом січня-червня 2015 року ПАТ «Івано-Франківськгаз» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання природного газу за регульованим тарифом для споживачів в межах території Івано-Франківської області (окрім міста Тисмениці та частини Тисменицького району, за винятком сіл Черніїв, Чукалівка, Підлісся, Загвіздя, Утринів, Павлівка, Ямниця, Підлужжя, Клузів Тисменицького району), де розташовані розподільні газопроводи, що перебувають в його управлінні (користуванні), з часткою 100 відсотків.

На виконання ст. 16 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» (надалі - Закон), яка передбачала відокремлення функцій транспортування, розподілу та постачання природного газу, відповідно до постанови від 04.06.2015 № 1678 Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП) з 1 липня 2015 року Товариству анульовано ліцензію на постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом.

Відповідно до постанови НКРЕКП від 04.06.2015 № 1679 з 01.07.2015 ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом видано ТОВ «Івано-Франківськгаззбут», яке було визначене як гарантований постачальник для споживачів Івано-Франківської області.

Відповідно до постанови НКРЕКП від 19.03.2015 № 815, ПАТ «Івано-Франківськгаз» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ на території Івано-Франківської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні Товариства.

З 01.07.2015 року на території області договірні відносини між споживачами (населенням) виникають між ТОВ «Івано-Франківськгаззбут», як з газопостачальним підприємством та ПАТ «Івано-Франківськгаз» - як з газорозподільним підприємством.

Отже, у розумінні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», в територіальних межах Івано-Франківської області протягом 2015 року Товариство мало ознаки суб'єкта господарювання, що займало монопольне (домінуюче) становище на ринку розподілу природного газу.

Відповідно до п. 4 Правил, послуги з газопостачання надаються споживачеві на підставі договору, що укладається між ним та газопостачальним і газорозподільним підприємствами відповідно до типового договору, затвердженого у встановленому порядку.

Питання проведення зняття показів засобів вимірювальної техніки на підставі яких газопостачальним підприємством здійснюється нарахування обсягу спожитого природного газу, доступу до газоспоживного обладнання;

обмеження/припинення газопостачання тощо відноситься до компетенції газорозподільного підприємства.

На вимогу територіального відділення ПАТ «Івано-Франківськгаз» листом від 29.01.2016 № 1.2.4-15/319 повідомило, що споживач, який проживає за вказаною у заяві адресою, не регулярно надає показники газового лічильника чим порушує умови договору та Правила постачання природного газу, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 № 2496 (надалі – Правила).

Оскільки за квітень 2015 року абонентом не було надано в Івано-Франківське управління газового господарства (УЕГГ) показник приладу обліку і не зафіксовано контролером газового управління, нарахування за цей період не проводилось.

25.05.2015 контролером було зафіксовано показник 6884 м^3 та було здійснено нарахування 117 м^3 , що на 63 м^3 перевищує пільгову норму, яка надана абоненту, і що є причиною виникнення заборгованості ($(117 \text{ м}^3 - 54 \text{ м}^3) \times 7,188 \text{ грн.} = 452,84 \text{ грн.}$).

Крім того, абонентом не надавались фактичні показники газового лічильника за період жовтень-грудень, що призвело до недостовірного обліку газу за вказані місяці та збільшення заборгованості. Станом на 29.01.2016 заборгованість на показник 7522 м^3 становить 741,63 грн.

Товариство також повідомило, що постійно діюча комісія по перерахунку заборгованості розглядала звернення Заявника від 18.01.2016 щодо нарахування йому плати за спожитий газ протягом 2015 року. В проведенні перерахунку плати Заявнику відмовлено у зв'язку з тим, що абонент користується 100 % пільгою «Інвалід війни» на 3 особи, а згідно з Бюджетним кодексом України та Законом України «Про державний бюджет України» відшкодування за надані послуги пільговикам здійснюється лише за звітний рік.

Листом від 17.02.2016 № 04-07/54 територіальне відділення звернулось до сектору Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в Івано-Франківській області (надалі - Сектор НКРЕКП) надати роз'яснення з приводу дій ліцензіата в сфері газопостачання.

Сектор НКРЕКП листом від 09.03.2016 № 94/41-32/16 повідомив, що пояснення Товариства не аргументовані, оскільки увесь обсяг газу за період 24.03.2015 по 25.05.2015 було враховано як використаний у травні по ціні 7,188грн./ 1м^3 , з чого випливає, що споживач у квітні не користувався газом. Хоча у квітні 2015 року при обсязі споживання до 200 м^3 ціна складала 3,60грн./ 1м^3 .

Разом з тим, незважаючи на те, що споживач не надавав показники лічильника газу протягом червня-серпня 2015 року, після зняття контролером 22.09.2015 показника приладу обліку 6938 м^3 , було зроблено помісячно перерозподіл обсягів спожитого газу в період від 25.05.2015 по 22.09.2015. Нарухування за ці місяці проводилось розрахунковим методом.

Пунктом 17 Правил передбачено, що розрахунковим періодом для визначення розміру оплати послуг з газопостачання є календарний місяць. Плата за надані протягом розрахункового періоду послуги з газопостачання вноситься не пізніше 10 числа наступного місяця, якщо договором не встановлено інший строк. Зняття показань лічильників газу проводиться споживачем щомісяця станом на 1 число місяця, що настає за розрахунковим. Тобто, відповідно до вимог Правил споживач станом на 1 число місяця має проводити зняття показів лічильника газу та при внесенні плати за спожитий природний газ (до 10 числа поточного місяця) вказувати ці покази у платіжних документах.

Газопостачальне та газорозподільне підприємства мають право контролювати правильність зняття показань та оформлення споживачем платіжних документів.

Згідно вимог пункту 19 Правил у разі неоплати наданих послуг з газопостачання протягом 10 днів після отримання споживачем письмового попередження (з позначкою про його вручення) газопостачальне/газорозподільне підприємство має право відключити споживача від газопостачання.

Тобто, у разі наявності боргу ПАТ «Івано-Франківськгаз» повинен був повідомити споживача про це, однак у вересні, а саме 22.09.2015, коли контролер знімав показники газового лічильника, споживач не був повідомлений про наявність боргу.

У зв'язку з цим, Сектор НКРЕКП звернувся до ПАТ «Івано-Франківськгаз» з вимогою врегулювати дану ситуацію, здійснивши перерахунок обсягів газу у квітні-травні 2015 року. Однак у відповіді (лист №1.2.4-15/589 від 29.02.2016) ПАТ «Івано-Франківськгаз» повідомив, посилаючись на Бюджетний Кодекс України та Закон України «Про Державний бюджет України», про неможливість здійснення такого перерахунку.

Необгрунтоване нарахування обсягів спожитого природного газу при відсутності наданих споживачами показників приладу обліку призвело до штучного виникнення заборгованості та ущемлення інтересів споживача.

Таким чином, дії ПАТ «Івано-Франківськгаз» щодо необгрунтованого нарахування Заявнику плати за спожитий газ, що призвело до виникнення заборгованості перед Товариством, містять ознаки порушення, передбаченого п. 1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищенаведене, керуючись пунктом 10 статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України

30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

публічному акціонерному товариству «Івано-Франківськгаз» (ідентифікаційний код - 03361046) припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до пункту 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації підлягають обов'язковому розгляду. Про результати їх розгляду необхідно повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі не розпочинається.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени Колегії

В. Шевчук

В. Тимків

А. Мажак

Ю. Вітрак

Н. Борищак